SAMOBORSKI VATROGASCI

1890.---1923.

IZDALO DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO
U SAMOBORU.

Samoborska tiskara i papirnica S. Šek.

† Josip Milaković (Samobor):

SAMOBORSKOJ VATROGASNOJ ČETI.

Za njezinu 30-godišnjicu.

Bila su vremena — Samobor su mali
Povodanj i oganj ljuto zatirali
Protih sila stojeć u jadovnu boju
Sirotinju on ti branit kušo svoju.

Stoputa je noću, kad sve sanak hvata,
Trgnulo ga «na stran» udaranje bata,
Javljalo mu požar il povodanj zvono
I vijek stravom dušu napunjalo ono — —

Al divskijeh što je protiv veljih sila
Mišica i ruka a i nogu bilo?
Dok svak svoje zalud kušao je spasti,
Za tren grozni užas tu sve upropasti.

Bila su vremena — sve se crno piše,
Ali — slozi hvala — danas nije više:
Podigla se četa, što se borbi smije —
S divovima hoće ljuti boj da bije.

Otkad četa ova plam i val sputava,
I Samobor mali spokojnije spava,
Al dok za nj bi ona i ginuti znala,
Ne ište vam plate, već srdačno: «hvala.»

Dična četo, o Tvom prvom tridestlijeću
Sve se misli naše danas Tebi kreću:
Pomoćnicu ruku Bog ti blagoslovi,
A ti nam se jačaj i množi i novi!

U muževna danas Ti nam stupaš ljeta
Pa muževna sreća nek Te svuda sreta,
Nek sa svojim starim vazda Pomozbogom
Budućnosti boljoj čvrstom stupaš nogom!

Zatočniče naših žića i domova,
U spomenar molba neka Ti je ova:
I dalje nas čuvaj i brani i štiti
I Tvoj barjak hvalom trostrukom nam kiti!

U Samoboru, 12. srpnja 1921.

dr. Štefek Orešković, društveni tajnik:

VATROGASTVO U SAMOBORU.

Povijesna crtica.

Nije sva povijest oblita krvlju. Ne bilježi samo mržnju i pohlepu, tlačenje i ubijanje, bratski razdor. Spominje ona i ljepših trenutaka, vrednijih borba. Takova je i b o r b a v a t r o g a s n a.

A borbe vatrogasne bilo je odavna u Samoboru.

Nesamo one prvotne, kad čovjek spasava iz požara život svoj. I nesamo onog dobrog nagnuća, one iskre medjusobne ljubavi, onog prvog spoznavanja ljudske zajednice, kad se brani i tudji krov. Takove je borbe u Samoboru jamačno bilo od prvih početaka, otkad su se medju lijepe samoborske bregove stisnuli prvi kućerci i otkad je na samoborskim ognjištima stala plamsati prva vatra. A bilo je to negdje davno, davno — —. Ali kad je Samobor bivao sve veći i sve znamenitiji, te kad su mu g. 1242. potvrdjene i obnovljene pravice i sloboštine[1]), pa kad je i dalje napredovao — tamo valjda od g. 1270. — pod tvrdim kulama Samoboragrada[2]) i kad se je poslije, i protiv toga grada, ustrajno za slobodu, premda i sam samo jedan od ostataka kraljevstva hrvatskoga, te kad je napokon sve to prebavio, da dočeka početkom XIX. vijeka epizodu napoleonske vladavine. a zatim zanos ilirskog narodnog preporoda i daljni probudjeni hrvatski narodni život[3]), — u onim su eno dugim stoljećima Samoborom harali teški požari i razvile se prave v a t r o g a s n e u r e d b e[4]).

Dosta rano!

Samobor je naime već rano bio uredjen gradić srednje-evropske civilizacije. Imao je svoju opsežnu samoupravu. »Sudec« samoborski i »senatori« svojski su se brinuli za svoj »oppidum«. A naročito su nastojali, da se požar zapriječi ili svlada.

I ručna štrcaljka bila je napokon premalo. G. 1821. nabavlja općina — za čitavo bogatstvo — voznu štrcaljku. «Komisari kominov» marljivo obilaze, pregledavaju ognjišta, podnose izvještaje.

1) Milan Lang, Samobor, narodni život i običaji, izdanje Jugoslavenske Akademije u Zagrebu, g. 1915., str. 3.

2) Vjekoslav Noršić, Samobor-grad, povjesne crte o njemu i njegovim gospodarima, Samobor, g. 1912.

3) Dr. Štefek Orešković, Samobor — za slobodu Samobor, g. 1918.

4) Bogumil Toni, Nekadašnji oprezi i branidba kod požara u Samoboru, „Vatrogasni vjesnik", Zagreb, g. 1900., br. 8. i 9., a o požarima i Milan Lang, o. c., str. 1019.

Magistrat izvidja, opominje i kazni. A i medjusobna pomoć je stalno organizovana. K požaru imadu priteći pojedini cehovi i dijelovi pučanstva po stalnoj osnovi i s unaprijed odredjenim dužnostima. Pojedince, koji se kod gašenja osobito istaknuše, odlikovalo se i počasnim gradjanstvom. A g. 1855. može se općina pohvaliti, da ima 3 vozne i 2 ručne štrcaljke, 3 presjeke s kolima, 2 velike ljestve, 3 čaklje, a i svaki ceh po jednu ručnu štrcaljku.

A kad je i nestalo starih cehova, priskočilo se je rado u pomoć. I samo time je protumačio izvrsni poznavač [5]), da u Samoveć prije nije bilo naročitih vatrogasaca.

Ali prigom posvete barjaka vojno-veteranskog društva u Samoboru, dne 17. IX 1882, a pod predsjedništvom Osvalda baruna Allnocha, pomislilo se javno i na to[6]). I. g. 1890. osnovano je D o b r o v o l j n o v a t r o g a s n o d r u š t v o u S a m o b o r u.

Za osnutak društva osobito su poradili tadanji samoborski načelnik Dragutin Švarić, Osvald barun Allnoch i Marko Bahovec Našli su odziva. Dne. 27. I. 1890. vlada je potvrdila pravila novog društva. Dne 2. III. 1890. održala se prva glavna skupština. Predsjedao joj je načelnik Švarić. Društvenim je vojvodom izabran Vjekoslav Obad, podvojvodom Gjuro Lesec, tajnikom Milan Lang, blagajnikom Marko Bahovec vježbateljem Stjepan Šimec, vodjama penjača Franjo Kalb i Ratko Buzina, vodjom štrcara — uz Gjuru Lesca — Antun Dragar, a njima je pridružen i Marcel Melinšćak, dok su vodjama čuvara imali biti Osvald barun Allnoch i Ivan Gollner kao predstavnici društva vojno-veteranskoga, koje je imalo vršiti čuvarsku službu. Oko njih se okupila brojna četa. I poletno je počeo društveni rad. Ali nije vladao samo pusti zanos. Zadatak se shvaćao stvarno i ozbiljno. I već na prvoj odborskoj sjednici, dne 6. III. 1890., zaključuje se moliti općinu, da svoja gasila i vatrogasne sprave preda društvu, da na općinskom zemljištu uredi malo vježbalište i podigne penjački toranj, a u općinskoj kući ustupi društvu sobu i dade spremište te dopusti obdržavanje glavnih skupština u velikoj dvorani općinskoga vijeća. A ujedno se traži stručna uputa u Zagrebu i zaključuje moliti priznatog stručnjaka Mirka Kolarića, da mladome društvu pomogne svojim znanjem. I prvi dopis društva, od 11. III. 1890., poziva u Samobor Kolarića!

5) Milan Lang, o. c., str., 475.

6) N-n, Spomenica na 17. rujna 1882. prigodom posvete barjaka vojno-veteranskoga društva bana Jos. Jelačića u Samoboru, Zagreb g. 1882. str. 3.

I svemu je tomu udovoljeno.

Općinsko je zastupstvo i poglavarstvo već onda pokazalo, kako se shvaća važnost vatrogastva. A Mirko Kolarić već 23. III. 1890. pohrli u Samobor i dolazi češće, da četu uvježba, te ostaje društvu uvijek prijatelj.

A odmah na prvi dan sv. Florijana, dne 4. V. 1890., pribiva društvo sv. misi i zavjetnoj procesiji i drži glavnu godišnju skupštinu i priredjuje florijansku proslavicu — kao poslije na tolika Florijanova. I doskora su članovi razvrstani u odjele i rojeve i obdržavaju se vježbe — a vježbatelj je Ratko Buzina — i drže se odborske sjednice i osniva se vlastiti čuvarski odio — s vodjom Antunom Dragarom — i pribiru se prinosi u društvenu blagajnicu i nabavlja se oprema i već 16. X. 1890. svladava se uspješno prvi požar.

I tako se redaju dalnje godine.

Na glavnim godišnjim skupštinama bira se redomice isto časništvo. U odbor ulaze sad ovi sad oni članovi utemeljitelji i podupirači. Četa se i dalje ustrajno vježba. Gdjetko otpadne ali drugi pridodje i ostane trajno vjeran vatrogasac. Društvo ima priručnu ljekarnu i društvenog liječnika i ljekarnika. Imovina se postepeno povećava. Spremište popunjuje. Dne 24. I. 1892. priredjuje društvo svoj prvi ples. Ali katkad zaječe trublje na uzbunu i četa hrli na požarište, da brani i spasi. A znade pomagat i kod povodnje, kad navali bujica te se razlije Gradna.

G. 1897. uredjuje se uvelike gasilana. Dne 4. V. 1897. biva rojnikom štrcara izvrsni vatrogasac Antun Unetić. A 4. XII. 1897. počinje djelovati kao vježbatelj mladi samoborski učitelj Bogumil Toni, koji odonda toliko radi za vatrogastvo nesamo samoborsko, već čitavo hrvatsko i jugoslavensko.

Dne 6. IV. 1899. snašla je i društvo teška žalost: umro mu je dragi i dobri Marko Bahovec. Tajnik Milan Lang preuze nato i blagajništvo.

Dne 4. V. 1900. sjeća se glavna skupština društvene 10-godišnjice. Tom prigodom čita Toni svoj povijesni prikaz «Nešto o razvoju vatrogastva u Samoboru za prijašnjih vremena». A 6. V. 1900. slavi se 10-godišnjica uznositom slavom[7]).

Vojvoda Vjekoslav Obad, ne mogući dulje obnašati te časti, ne htjede ipak svojom ostavkom pomutiti one slave. Ali predaje

7) 10-god. dobrov. vatrog. društva u Samoboru, „Vatr. vjesnik" god. 1900., br. 10. — Uopće vijesti u svim godištima „V. v."

ju nato pismom od 12. V. 1900. zahvaljujući se toplo dosadanjim suradnicima i kličući im dirnuto svoj «Pomoz Bog».

Povodom toga, na izvanrednoj glavnoj skupštini dne 20. V. 1900. izabran je vojvodom društveni ljekarnik, tada načelnik samoborski, Mirko Kleščić. I odmah usplamti od rječite vatre već njegov prvi vojvodski govor.

Pod njegovim vojvodstvom i načelništvom a o općinskom trošku g. 1904. nabavljena je nova velika štrcaljka-parnjača. Tako ta parnjača pomaže već gasiti i velike požare g. 1905. i 1906. — Za upravitelja Čopa sagradjen je g. 1904. novi penjački toranj

Medjutim se je moglo osvrnuti već na 15-godišnji društveni rad[8]). Pa kad je društvo tako steklo već neku prošlost i nakon nekih već prijašnjih poticaja, zaključuje odbor dne 3. XII. 1905., da se nabavi društveni barjak. To neka ne bude iz društvene blagajnice, već posebnim dobrovoljnim prinosima. I agilni starac Josip Kompare daje za barjak-prvu krunu.

Te iste g. 1905. mnogo se snuje i o osnutku posebnih društvenih odjela u okolišnim selima. U Rudama je takav i osnovan ali se nije održao, baš kao ni neki kasniji pokušaji.

Dne 4. V. 1907. primljena je ostavka Mirka Kleščića kao vojvode, a zapovjedništvo je povjereno Gjuri Lescu, dotadanjem društvenom podvojvodi.

Dne 2. VIII. 1909. umro je dr. Milan Bišćan, mnogogodišnji društveni liječnik, koji je vatrogasce besplatno liječio.

A 5. V. 1910. zaključen je osnutak vatrogasne potporne blagajnice. Toni postade podzapovjednik, Melinšćak vježbatelj, Unetić vodja štrcara i to je i opet jubilarna skupština — o društvenoj 20-godišnjici, kad mala Božica Tonijeva očevim stihovima pozdravlja jubilarca vojvodu Lesca.

G. 1911. zapriječen je tajnik i blagajnik Milan Lang, da i dalje redovito u društvu radi. On, koji si je od početka društva, od g. 1890. i za samoborsko vatrogastvo stekao neprocjenjivih zasluga, postade dakako i društveni počasni član. — Blagajnikom bude nato izabran, dne 5. VI. 1911., Antun Filipec, a podzapovjednik Toni preuze i poslove tajničke.

G. 1914. stizava i društvo svjetski rat. Mnogi vatrogasci polaze na bojišta. I požarnički se redovi prorjedjuju. Teški teret pritisnu i društvo. A 3. IX. 1914. preminu vojvoda Gjuro Lesec os-

8) M. Lang, Osvrt na 15-god. dobr. vatr. društva „Samob. List". god. 1905., br. 9. i 10. — A uopće donosi „S. L." od svog početka g. 1904 pomnjivo kroniku vatrog. društva.

tavivši teško rastuženu svoju četu. Vodstvo i uprava društva ostade na Toniju.

Ali napokon prodje i to doba. Dočekan je mir i oživljuju mnoge nade. I g. 1919. društvo s obnovljenim poletom stupa u svoju 30. godinu. Glavna skupština dne 4. V. 1919. bira Tonija zapovjednikom, Melinščaka podzapovjednikom i tim je svečanija, što se sjeća i bliske 50-godišnjice požarničkog rada vatrogasnog prvaka Mirka Kolarića. Poslijepodne ga društvo pozdravlja u Samoboru jednim srdačnim slavljem. Uz topli pozdravni govor zapovjednikov i pjesmu njegovu, što ju govori Mira Špišićeva, predaje mu društvo diplomu o počasnom članstvu i hvali mu za sve, što mu je učinio[9]).

Dne 4. V. 1920. osvrće se glavna skupština na društvenu 30-godišnjicu. Ali sama proslava odgadja se na kasnije, dok društvo dobije — barjak.

Medjutim 28. X. 1922. preminu marni blagajnik Antun Filipec. Blagajnikom postade spremištar Janko Kompare, a spremištarom rojnik štrcara Franjo Strmoli.

A 4. XII. 1923. navrši se punih 25 godina, otkad je u društvu Bogumil Toni, zapovjednik i predsjednik i upravo duša društva i uopće vanredan vatrogasac, velikih koncepcija, koji svojim radom u »Vatrogasnom vjesniku« i drugim vatrogasnim publikacijama te u Središnjem odboru Hrvatsko-slavonske vatrogasne Zajednice neumorno promiče vatrogastvo, a radi za nj i kao književnik i pjesnik izdavši i sabrane svoje uspjele vatrogasne pjesme i davši tako našem vatrogastvu jedan pjesnički prinos iz Samobora[10]).

Medjutim su za barjak pritjecali sve obilniji prinosi. On postade željom mnogih vatrogasaca. Jedan od najmladjih, penjač Janko Žibrat, pozdravljao ga zanosnom pjesmom[11]). A samoborsko se gradjanstvo upravo natjecalo, da društvo obdari što ljepšim stijegom. Hrv. Sokol priredio je u korist barjaka predstavu. A mislilo se nanj i onkraj oceana, pa od vrlih Samoboraca u Americi — kao Petra Bastijančića, Angjela Božića, Antuna Bišćana ml. — stigoše oveće sabrane svote

9) Ta predaja diplome bila je prvi tajnički čin netom izabranog tajnika dra. Štefeka Oreškovića. On je redom i ponovo biran tajnikom i pisao je gdješto za društvo i cijeni ga i nadalje, ali otkad mu je umro ljubljeni otac dr. Stevo Orešković, dne 26. XI. 1922., preda ostavku i ne dolazi više ni na sjednice, a kamoli da sudjeluje kod koje svečanije zgode.

10) Bogumil Toni, Vatrogasne pjesme, Samobor, g. 1922.

11) „Samoborski list", g. 1923., br. 9.

I tako se primaknu posveta. Odredjena je na 15. VIII. 1923. Društvo si je medjutim jednodušno izabralo kumom gdju. Ankicu Budicki rodj. Bahovec, kćerku društvenog osnivača neprežaljenog Marka Bahovca. Smjernoj molbi društva, da blagoslovi barjak, odazva se biskup dr. Josip Lang, brat Milana Langa. Nacrt za zastavu dade slikar Josip Bužan. A skladatelj Ivo Muhvić uglazbi pjesmu »Vatrogasna misao«, djelo B. Tonija, i posveti ju društvu prigodom ove slave. Pa ako barjak doista stare vatrogasce do suza gane, a nove još većma oduševi, onda nije sve ono darovano obilje, ona divna izvezena svila i zlato i srebro bačeno utaman. Pod svojim će se stijegom društvo tim radje okupljati i stajati će na braniku Samobora i molit će, da mu pri tom pomaže Bog!

Milan Lang (Samobor):

PRVI NASTUP VATROGASNE ČETE SAMOBORSKE.

(U spomen 30-godišnjice.)

Tijelovo je godine 1891. Samobor je osvanuo u svečanom ruhu. Okupan sjajem sunca bliješti svježim zelenilom poput predivna smaragda. Očekuje nešto neobično. Medju članovima novo ustrojene vatrogasne čete zapaža se neko osobito raspoloženje. Istom je nekoliko mjeseci, što se lijep broj gradjana skupio u požarničko kolo i što se marljivom vježbom gorljivo sprema za tešku svoju zadaću. A danas će ta četa po prvi put da nastupi javno, da se prikaže svojim sugradjanima. Upravo danas, na Tijelovo, istupa svečano, da velikom i krasnom trenutku poveća vanjsku ljepotu i sjaj.

Općinstvo na trgu već neustrpljivo iščekuje. Zar samo danas? O ne! Već stoljeća duga čekao je Samobor takvu četu branitelja, jer je često trnuo ledenim užasom od strahote ognjene, kad je ova već više puta plamenima svojim jezicima liznula po drvenim domovima njegovim i mnoge od njih progutala. Dugo, dugo željkovao je Samobor takvu četu junaka, koji se kupe u bratsko kolo ne da ljudsku krvcu liju, već da s ognjem strašnim teški bojak biju. I dočekao ju je: danas eto izlazi ispod vijećnice na trg prva samoborska požarnička četa. Svi su požarnici u lijepim novim odorama i potpunoj opremi. Na čelu im je stasiti vojvoda Vjekoslav Obad

za njim odjel penjača — okretnih i lakih sokolova te misliš, sad će jurnuti i u plamen živi; za njima velik odio muževnih štrcara, a potom manji starijih čuvara. Svi stupaju oštrim, pravilnim, mladenačkim korakom, svi se junački isprsili, svi digli poštena čela, s kojih odsijeva svečana vedrina, odrazuje se samosvijesni ponos vrijednosti požarnika, ponos hrabrih vojnika, koji ne nose puške ubojite, ne pašu sablje posjeklice; ali nose u srcima svojim zapis osobiti, divni — zapis svete Ljubavi evandjeoske: «Pomozi, brani, kad oganj strašni hara!»

Svečano stupa mlada četa požarnička, a narod je gleda i ne može da je se nagleda. Srcem mu se razlijeva milinje i dragost upoznavajući u tim junacima svoje dobrotvore. Vidi ih već sada, gdje mu u času nevolje crne, u času najpotrebnijem hite u pomoć i vidi u njima branitelje i spasavatelje siromaštva svoga u nesreći ognja i vode.

Svečano stupa četa mlada, a narod je vjerno prati svojim pogledima. I u toj četi zapaža žena dragog si muža, dijete uglednog milog si oca, majčino i očevo oko vidi tu ljubljenog sina, i pri tim pogledima zablista im se na očima mnoga suza radosnica. Svi oni danas ćute, da im je sin, muž, otac, brat od danas jošte miliji, da im je jošte vredniji. Danas upoznaju u njima vojake plemenite čete, koja se posvetila ideji ljubavi i požrtvovnosti zapisavši si na barjak uzvišen zadatak: uz prijezir vlastite opasnosti spasavati i-mutak prijatelja i neprijatelja.

I dalje prati narod mladu četu pogledima punima radosti i ponosa, punima nade i čvrstog pouzdanja. Razdragane duše gleda je i kao da joj pozdravlja:

Zdravo da ste, vatrogasci mili,
Branitelji naši u požara sili!

A pogledi požarnika shvataju taj nijemi pozdrav i nijemo uzvraćaju: Braćo, evo nas, branit ćemo vas!

Sveti, božanski Mir prošao je Samoborom. Prvi put mu se klanja mlada četa požarnička i prima zavjet svete ljubavi za druge, kako se i On sav žrtvovao za druge. Divan bijaše to trenutak. Samobor je sjajio u punom sjaju sunca, mira i zadovoljstva. Odražavalo se to sa svakog lica, sa svakog mjesta. Raskošne, nabujale grudi proljetne prirode sipale su na nj miomiris svog cvijeća i zelenila, pozdravljale ga cvrkutljivim pjevom ptičica, a nada svim tim mila su zvona naša brujila čarobnu svoju himnu stapajući je u

divan sklad mira, sreće, zadovoljstva. I iz toga nebeskog sklada razabirao se zanosni klicaj duše neumrlog Prerada:

«Sve je u tebi lijepo, složno,
Da bit ljepše nije možno.»

Bogumil Toni (Samobor):

VATROGASNOMU DRUŠTVU.

(O njegovoj trideseto godišnjici.)

Već trideset ljeta dane, noći duge
na braniku vi ste svome zavičaju
i gdjegod je vatra zaprijetila ljuta
tu se vaša pomoć, vaše ruke znaju.

Sitna iskra nekoć, što je zasijala,
na čistini plavoj sve je ljepše sjala
pa ni vrijeme kruto grubog sebeljublja
ne pomuti vaših svijetlih ideala.

U svom kolu lijepom pregnuli ste živo
svatko hoće dalje da ustrajno radi;
jest u radu čilom tek je spas nam svima
s ljubavlju se bratskom sreća ljudstvu gradi.

Nema više mnogih, što su nekoć s vama
pod kacige svijetle prvi puta stali;
nema više mnogih, što su prvi plamen
svojih vrelih srca mladom društvu dali;

što su njivom prve uzorali brazde
i čuvali stijeg vam ko zjenicu oka,
ali plod je niko i sve jači biva
zasija ga ljubav čista i duboka.

Novi ljudi poslije pod barjak se kupe
i polaze stazom udarenom davno
da podižu dalje i čuvaju s vama
što je nekoć tako započeto slavno,

i da brane šljeme zavičajnih kuća
i ognjišta topla, gdje se srca griju
i gdje djecu sitnu brižne majke grle
proživljujuć s njima svoju sreću tiju.

Na braniku vi ste svoga zavičaja,
dane, noći duge kroz trideset ljeta;
neka stablo snažno širi zelen grane
požarničko društvo neka dalje cvjeta!

4. V. 1920.

Mirko Kolarić (Zagreb):

MOJE USPOMENE NA SAMOBOR.

Na izmaku je već 54. godina, otkako saradjujem na polju našega požarništva. Kroz taj dugi niz godina a uz obilnu moralnu pomoć nekolicine gorljivih prvaka vatrogasne ideje pošlo nam je za rukom podići požarničku misao i u onim slojevima našeg naroda, koji su isprva prijekim okom gledali na ovu tako humanu i narodu korisnu instituciju, smatrajući je tobožnjom novotarijom. Treba znati da i naši upravnici osim vrlo rijetkih izuzetaka, nijesu toj instituciji posvećivali onu brigu i pažnju, kako bi to bilo poželjno u interesu javne požarne sigurnosti. Trebalo je krčiti trnovite puteve i probijati led uza sve moralne i materijalne nepogodnosti.

To je bio glavni razlog sporom razvitku naših požarničkih četa, koje imadu da zahvale svoj osnutak i opstanak jedino svojim domoljubnim dobrotvorima. Tako se prije 30 godina osnovala dobrovoljna požarnička četa u lijepom trgovištu Samoboru, kojoj je tada bio prvi vatrog. vojvodom blagopokojni Vjekoslav Obad. Iste godine pozvalo me tadašnje zapovjedništvo, da stručnom obukom čete položim temelj daljemu razvitku strukovnoga usavršivanja. Ovu zadaću omogućiše mi oduševljeni vatrogasci marnim polaskom odredjenih vježbi, te sam u kratkom vremenu postigao najbolji uspjeh.

Nekoliko godina iza toga, to je društvo zamjerno napredovalo. za načelnikovanja g. Mirka Kleščića, koji je tada bio i vatrogasni vojvoda. Godine 1904. nabavila je trgovišna općina modernu parnjaču štrcaljku, god. 1905. nabavilo si je društvo vožnjaču štrcaljku- najnovijega sustava i izbavnu tastegaču ljestvu, dok je nakon nekoliko godina trgovište dobilo i vodovod. Imao sam sreću biti članom povjerenstva prigodom pokušavanja i pohvalbe napomenutih gasila

i vodovoda, a to je svakiput obavljeno na potpuno zadovoljstvo trg. poglavarstva i vatrogasnoga društva. Bio sam i tako sretan da na ime naše vatrogasne Zajednice zaslužnim samoborskim vatrogascima uručim odlikovanja za dugotrajno i revno službovanje. Nezaboravnom ostat će mi uspomenom iskazana mi počast za vojvode B. Tonija priredjena u Samoboru uoči proslave moga 50-godišnjeg jubileja, kadno me braća vatrogasci odlikovaše izabravši me svojim počasnim članom. Uručiše mi svečano krasnu povelju, a uz svestrano sudjelovanje gradjanstva primio sam i veledušan počasni dar, a to je bilo poticalom, te je moja skromna proslava tako lijepo uspjela.

Godi mi duši, te sam evo u visokoj starosti doživio proslavu 30-godišnjice mojih milih samoboraca, s kojima me veže toliko preugodnih uspomena mojih drugova, a naročito iskrenoga mi prijatelja i suborioca g. Bogumila Tonija, a tako i časništva, koji su svojim požrtvovnim marom oko unapredjivanja javne požarne sigurnosti ubavoga Samobora i okoline uspjeli, da nabave gasila i pomagala, kakovih još i sada nemaju neki naši gradovi. Pod njihovom upravom podigla se vještina i spremnost, a jednako i zamjerni zapt tako, da se požarnička četa samoborska pravom ubraja medju naše najbolje čete. Malen broj požrtvovnih članova ove čete podržavao je za vrijeme svjetskoga rata neprekidnu spremnost i sigurnost protiv požarnih nezgoda i šteta svojih sugradjana no nastojanjem zapovjedništva doskora su se počele popunjati mladjim silama praznine u odjelima.

U dugom nizu godina proputovao sam gotovo sve krajeve Hrvatske i Slavonije baveći se uvježbavanjem novo osnovanih četa, reorganizavanjem već postojećih, prokušavanjem i pohvalbama gasila i pomagala, pa mogu reći, da je u nas vrlo malen broj gradova, trgovišta i sela, u kojima bi se našlo toliko razumijevanja i odanosti gradjanstva i stanovništva spram svoga požarničkog društva, kako to biva svakom zgodom u trgovištu Samoboru.

dr. Štefek Orešković (Samobor):

KUMI VATROGASNOGA BARJAKA.

Usred ljeta.
Zgoda krasna!
Stoji četa
vatrogasna

Srce njeno
življe bije.
Njen se eno
barjak vije!

Tu pred četom
on je, divan.
Biva netom
blagoslivan.
K njemu vrvi
svijeta sila.
Tko je prvi?
Kuma mila!

I dok krasni
stijeg vijori,
neka glasni
klik se ori!
Nek se ta nam
riječ razlijega:
Živila nam
kuma stijega!

Bogumil Toni (Samobor):

O TRIDESETOGODIŠNJICI.*)

Drugovi, evo baš se navršilo ove godine 30 godina, otkad je zapravo započelo naše društvo svoj život. Istina, pravila su mu potvrdjena nešto prije, ali početak se službe vatrogascima — prema Glavnoj knjizi — računa od 2. ožujka 1890., dakle oni, koji su od osnutka u društvu, navršiše se 2. ožujka o. g trideset godina službovanja.

Još su preteške životne i saobraćajne prilike, a da bismo mogli ove godine proslaviti našu tridesetogodišnjicu. Moramo ovu slavu odložiti na kasnija vremena. Kad dodje do toga, nastojat ćemo, da podamo u posebnoj štampanoj knjizi sliku društvenoga rada; prijegled njegove historije kroz minulih 30 godina da bude tako naokupu sve, što se važno i odlučno dešavalo u društvu, pa da istaknemo sve one muževe, koji su sav svoj rad uložili oko društvenoga napretka i boljinka. Držim ipak da nam je već danas dužnost, da se i u ovom momentu sjetimo onih naših pokojnika, koji su stekli osobite zasluge za društvo a to su pok. vojvode i zapovjednici Vjekoslav Obad i Gjuro Lesec pa prvi blagajnik društva Marko Bahovec.

Slava njima, a hvala svima živima, koji su se istinski trsili, da se zasadjeno stablo pred 30 godina tako razgranalo i da donosi danas zrele plodove!

Mene pak specijalno veseli, da sam dočekao zajedno s Vama ovaj društveni jubilej. Veseli me to više, što sam s Vama kao mladić slavio prvu desetogodišnjicu; što sam s Vama doživio sla-

*) Odlomak iz pozdravnoga govora vojvode Bogumila Tonija na Florijanovo 1920. na 31. glavnoj skupštini.

vlje društvene dvadesetogodišnjice, i što evo sada doživljujem i ovaj treći decenij društvenog rada i života.

I nehotice mi pada na um jedna slika o prvom deceniju društvenoga života; o slavi naime toga prvog našeg malog jubileja. Prolazimo ulicama uveče. Naprijed glazba. Pošli smo od jednoga kraja mjesta do drugoga, od prve do posljednje točke trgovišta; čisto do periferije njegove. A cijelo mjesto tone u jednom svijetlu, u tisućama svijeća. Sve puno cvijeća s naših polja i lugova, zelenila; živih simpatija i dokaza tople ljubavi za nas. Mnogo oko orošeno suzama. Od prve kuće do posljednje sjaju prozori. I posljednja potleušica, tamo negdje nakraj mjesta, ako i nema drugo a ono bar jedna svjećica sije na sitnome prozorčiću.

Ne tražimo slavlja ni sjaja no one časove ne zaboravismo; oni su nam ostali kao jedan dragi svjetionik iz prošlosti. — — Vatrogasac ne traži nagrade za svoj trud, ali oni dokazi simpatija morali su podati novoga oduševljenja; uliti nove snage.

Ljubav našeg gradjanstva prema ideji vatrogastva pokretna je sila, s kojom se mora u svakom društvu računati; bez koje nema potrebne veze i dosluha izmedju općinara i vatrogasaca. Gdje društvo ne nadje razumijevanja u općinstvu ili gdje se njegove najbolje namjere ometaju ili im se stavljaju hotomične prepreke, tu ne može biti govora o pravom napretku društva.

Mi smo uvjereni, da razumijevanje našega gradjanstva za naše društvo nije oslabilo, nego da je njegova ljubav za četu, koja čuva šljeme njegovih rodnih kuća i domaćih ognjišta, još ojačala nakon triju decenija plodonosnoga društvenog života.

Rat i ljuto krvarenje na poljanama bojnim mnogi su smisao u svijetu za ono što je lijepo i plemenito turnuli natrag, a još većma su ovaj smisao oslabili grčevito gramženje za imutkom i pohlepa za materijalnim dobrima u kojoj se često zaboravlja na čast, poštenje i ljubav prema bližnjemu svomu. Duhovna dobra čovjekova potisnuta su u pozadinu. Na plemenštinu i dobrotu se često zaboravlja. No duhovno dobro mora pobijediti i zavladati opet svijetom.

A onda će i naše vatrogastvo uopće, koje nije drugo nego jedan snažan izražaj čovječje plemenštine i nesebičnosti, dočekati ljepše i vedrije dane!

Završujem sa željom: Neka cvate, raste i napreduje vatrogasno društvo samoborsko!

ČLANOVI DRUŠTVA.

1. Počasni.

Kolarić Mirko, Lang Milan, † Lesec Gjuro i † Rumpler Luka.

2. Utemeljači.

Allnoch bar. Aleksandrina, † Allnoch bar. Emil, † Allnoch, bar. Osvald, dr. Anger Antun, Anger Marija, † Anger Vilim.

Bagadur Mijo, † Bahovec Marko st., Bahovec Marko ml., Barešić Dragutin, Bartolić Ivan, † Batistić Ana, Batistić Dragutin, † Bedenčić Franjo, Bedenko Antun, Bedenko Franjo, Bedenko Janko, † Bedenko Josip, Bedenko Milka, † Belan Petar, Biller Josip, Bišćan Josip, † dr. Bišćan Milan, † Blažinčić Stjepan, Boldin Janko, Bostjančić Jakob, Božić Angjel, † Bračun Josip, † Brdar Ivan, dr. Breyer Marko, Brükner Mavro, Bučar Josip, † Budi Ana, Budi Fanika, Budi Franjo, † Budi Ivan, † Budi Josip st., † Budi Julijana, Budicky Ana, † Budicky Ljudevit, Buzina Franjo.

Capek Dragica, Capek Josip, Cesar Pavao, Ciglenečki Pero, † Cizl Antun, «Croatia» osig. zadruga, † Čeriko Josip.

Davila pl. Slavko, Debeljak Stjepan, Denk Gjuro, † Dinghofer Leopold, † Dočkal Franjica, † Dragar Antun.

Fanjek Nikola, † Felkel Ivan, † Filipec Ana, † Filipec Antun, Filipec Antun ml., † Filipec Janko st. † Filipec Janko ml, Filipec Joco, † Filipec Roko, Filipec Ženka, † Forko Franjo, † Franceković Gjuro, st. † Franceković Gjuro ml.. Fresl Stjepan.

†**G**abrić Franjo, † Gjurits vit. Mihajlo, Gomaz Pavao, † Grgas Antun, † Gunčić Nikola.

†**H**artig Ivan, Herceg Antun, Herceg Ivka, Herceg Milan, inž. Herman Julije, Hiršl Rudolf, † Hochšteter Antun, Hodnik Ana, Hodnik Mato, dr. Horvat Gjuro, † Horvat Katarina, Hrčić Fran, Hubalek Ivan, Hudoklin Ana, Hudoklin Mato.

Ivanjšćak Ivan, Ivanušević Julija.

Jagić Janko, † Jakopec Mijo, Jug Josip dr. Martin Juranović, † Juratović Josip, † Jurčić Julija, Jurinjak Josip, Jurković Ivan.

Kalin Albin, † Kasović Julije, Kiepach pl. Milan, †Kiepach pl. Otilija, Kiršner Ljudevit, Kiršner Milica, mr. ph. Klešćić Mirko st., mr. ph. Klešćić Mirko ml., Kokman Mijo, † Kokman Barbara, Kompare Gjuro, Kompare Ivka, † Kompare Josip, † Kopić Josip, Kopsa Kazimir, Kovačićek Josip, Kosina Franjo, Koudelka Ivan, Kres Alois, Kristijan Janko, Komučar Jakob. Kuhar Franjo, Kuhar Janko.

Ladiš Juraj, † Ladiš Sofija, Lamot Stjepan, Liebhart N., Levičar Ivan, † Levičar Ivan ml., † Lesec Gjuro, Lojna August.

Marcheti Dragutin, Malzat Mira, Mataušić Josip, Medved Franjo, st., Medved Franjo, Mihelić Stjepan, Moguš Ana, † Mrzljak Petar, † Müller Hinko.

†**N**agode Andro, Neuman Katica, Noršić Milan, Noršić Vjekoslav župnik.

dr. **O**reb Ivan, † dr. Orešković Stevo, dr. Orešković Stevo, vit. dr. Ortinsky Hilarije, † Oslaković Fanika, † Oslaković Mato.

† **P**adarčić Aleksa, Partaš Luka, Pirnat Franjo, Pirnat Viktor, † Praunsperger pl. Fileus, † Praunsperger pl. Hamilkar, Praunsperger pl. Irena, Praunsperger pl. Milan, dr. Pavelić Ante, Pavlović Ana, Pavlović Stjepan, Pavlović Vilim, Presečki Dušan, Presečki Edvard, † Presečki Franjica, Presečki Kazimir, Presečki Milivoj, Presečki Vladimir st., Presečki Vladimir ml., Prohaska Većeslav, Prohlin Antun.

† **R**azum Barica, † Regović-Budi Franjica, Regović Mijo, † Reizer Ana, † Reizer Franjo st., Reizer Franjo ml., dr. Reizer Nikola, dr. Reizer Vladimir, † Rezar Doroteja, † Rezar Janko, Rezar Ivan, Rudar Ana, Rudar Josip, Rumenić Antun ml.

Sajko Leopold, Samoborska Štedionica, Senel Josipa, Senel Vladimir, Skendrović Josip st., † Skendrović Josip ml., † Skendrović Julije, † Skendrović Petar, Stiplošek Ignac, Strnad Ivan, Strnad, Marko, † Sušnik Ana.

Šantel Franjo, Šimec Filip, † Škarek Makso, Šlesinger Makso, Šoić Stjepan, Šmidhen Ljudevit, Šprajc Berta, † Šprajc Mihovil, Šoštarić Milan, Štefina Danica, Štemberger Jakob, † Štoc Vjekoslav, † Švarić Dragutin, † Švarić Franjo, Šuklje Fran, † Šuklje Josip, Švarc Hinko.

Thianić pl. Marija, Tkalčić Franjo ml., Tkalčić Franjo st., Tkalčić Vjera, † Tomičić Barbara, † Treppo Leonard, Treppo Marijan, Treppo Petar, Turovec Franjo, Turovec Stjepan, Turk pl. Franjo.

Urli Dragutin, Urli Jakob, Ugarković Milan.

Valečić Janko, † Valečić Leopoldina, † Vanjek Josip, Vanjek Konstantin, Vuja Melanija.

† **W**agner bar. Ema, † Wagner vit. Ivan, † Wagner Ljudevit, † Weber Ferdo, † Wintersteiger Rajmund, † Wizner Josip.

Zdelar Lovro, Zjalić Milan.

Žitković Gjuro, Žokalj Franjo.

3. Podupirajući članovi:

Bahovec Fran, Bahovec Marko, Bišćan Janko, Bedenko Terezija Budi Josip ml., Bašić Ivan, Belan Alojzija, Cizl Antun, Cernovsky Dragutin, Čuček Stjepan, Čitarović Lovro, Filipec Terezija, Geček Ivan, † Golubić Petar, Herceg Josip, tkalac, Herceg Mijo, Herceg Josip, Horvat Gejza, Jamnicky Franjo, Kazić Ana, Kompare Stanko, Lamot Sofija, Lodeta Franjo, Matijaščić Ana, Malzat Franjo, Novak Mijo, Plečko Dragutin, Rumenić Antun st. Reizer dr. Nikola, Samostan oo franjevaca , Saurer Hinko, Stine Alfred, Šek Slavko, Šulyok pl. Ana, Vdović Rudolf, Vugrinec Vid, Wagner vitez Emil, Wagner vitez Artur.

Vatrogasna četa.*)

(Prema stanju od 1. kolovoza 1923.)

Stožer.

Zapovjednik: Toni Bogumil, 4. XII. 1897. — Podzapovjednik: *Melinšćak Marcel, 2. III. 1890. — Tajnik: dr. Orešković Stjepan, 4. V. 1919. — Blagajnik: Kompare Janko, 26. II. 1893. — Dušobrišnik: Zjalić Milan, 6. X. 1913. — Pravdoznanac: dr. Horvat Gjuro, 15. V. 1901. — Liječnik: dr. Anger Antun 4. V. 1919. — Ljekarnik: Kleščić Mirko, 24. I. 1897. — Stož. trubijač: nepopunjeno. Rojnik: Pavao Gomaz, 12. XI. 1922. pridijeljen privremeno kao perovodj.

Penjački odjel.

Vodja: nepopunjeno. Rojnik: Doltar Franjo, 20. IV. 1902. — Trubljač Kocijanić Stjepan, 13. XI. 1898. — 3. V. 1909. i opet od 15. IX. 1920. — Trubljač Žarković Marko, 14. VII. 1902. — 21. I. 192?. i opet od 4. V. 1923. — Penjač: Regović Ivan, 4. III. 1900.—3. IX. 1905. i opet od 30. IV. 1921. — Penjač Turovec Janko, 23. V. 1909. — Penjač Doltar Ivan, 6. VI. 1912. — Penjač Tonšetić Josip, 13. X. 1912. — Penjač Lukšić Pavao, 28. VIII. 1919. — Penjač Žibrat Janko 25. III. 1923. — Novosel Mijo 20. IV. 1923. — Penjač Banjedvorec Franjo 4 I. 1920. do 1. III. 1922. i od 20. VII. 1923.

Štrcarski odjel.

Vodja: *Unetić Antun, 2. III. 1890. — Rojnik: Herceg Janko, 18. VI. 1893. — Rojnik: Strmoli Franjo, 1. VI. 1908. — Štrcar: Krapec Mijo, 4. IV. 1909. — Štrcar: Zlodi Franjo, 4. IV. 1909. —

*) Datum uz ime označuje dan nastupa vatrogasne službe. Zvjezdicom označeni vatrogasci izvršujući su članovi od dana druž. osnutka.

Štrcar: Vuković Franjo, 9. V 1909. — Trubljač Mučnjak Marko, 23. V. 1909. — Štrcar Telišman Josip, 8. VI. 1913. — Štrcar Prekrat Dragutin, 24. VIII. 1919. — Štrcar Kuhar Franjo, 4. I. 1920. — Štrcar Noršić Josip, 8. IV. 1900.—20. IV. 1902. i od 4. V 1921. Štrcar Noršić Mijo, 24. VII. 1921. — Trubljač Noršić Franjo, 28. VIII. 1921. Štrcar Tkalčić Stjepan, 2. IV. 1922. — Štrcar Bostjančić Jakob, 12. XI. 1922. — Štrcar Matekoviić Franjo, 12. XI. 1922. — Novak Herceg Milutin, 8. VII. 1923 — Novak Bišćan Josip, 8 VII. 1923. — Novak Druškoviić Milan, 25 7. 1923. — Novak Mazić Franjo 1. VIII. 1923.

Čuvarski odjel

Vodja Herceg Marko, 10. VIII. 1892. (Na dopustu) — Zamjenik vodje Lodeta Franjo, 8. VII. 1923. — Rojnik *Koštrman Imbro, 2. III. 1890. — Rojnik-vidar Čebušnik Nikola, 4. V. 1903. — Čuvar Železsko Franjo, 4. V. 1923. (Otprije uračunljivo 6. god. službe). — Čuvar Prčić Gjuro, 7. II. 1919.

Pričuva.

Vodja penjača u prič. Noršić Mijo, 2. III. 1890. u pričuvi od 4. V. 1919. — Pričuvnik Krušec Franjo, 2. III. 1890. u pričuvi od 4. V. 1920. — Pričuvnik Pirnat Stjepan, 9. V. 1909. u pričuvi od 19. IX. 1920.

Naši pokojnici-vatrogasci.

Aktivni članovi.

Zapovjednik Obad Vjekoslav († 24. VI. 1906.) — Zapovjednik Lesec Gjuro († 3. IX. 1914.) — Blagajnik Bahovec Marko († 6. IV. 1899.) — Blagajnik Filipec Antun († 30. X. 1922.) — Dušobrišnik Forko Franjo († 30. V. 1913.) — Liječnik Bišćan dr. Milan († 2. VIII. 1909.) — Liječnik Juratović dr. Mijo († 1. VII. 1919.) Penjač Kovač Gjuro († pao u ratu 1915.) — Penjač Zorman Antun († 31. II. 1920.) — Trubljač Zorman Janko († 3. III. 1922.) — Štrcar Tonšetić Stjepan († pao u ratu 1915.)

Članovi pričuvnici.

Prič. penjački vodja Pajnić Franjo († 1903.) Pričuvni rojnik Winterštaiger Rajmund († 30. VII. 1912.) — Pričuvnik Marvar Antun, († 21. IV. 1916.) — Pričuvnik Bišćan Milan († pao u ratu 1914.) Pričuvnik Klarn Ivan († 10. XII. 1919.) — Pričuvnik Šutej Petar († 15. IX. 1920.)

Slava drugovima!

Imovinsko stanje.

1. kolovoza 1923.

1. Vrijednost inventara	Din.	266.150 —
2 Glavna blagajnica	«	15.032·47
3. Blagajnica bolesnička	«	4.123·
4. Blagajnica za nabavu barjaka . . .	«	19.311·—